

Inventeringsrapport stora rovdjur

Västmanlands län 2023–2024

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Titel: Inventeringsrapport stora rovdjur Västmanlands län 2023–2024
Författare: Daniel Mallwitz. Avdelningen för vilt, veterinär och djurskydd
Rapportnummer: 2024:06
Utgivningsår: 2024
Omslagsbild: Vargvalp från Tinäset-reviret i Sala kommun

Förord

Länsstyrelsen har det regionala ansvaret för förvaltningen av våra stora rovdjur; björn, järv, kungsörn, lo och varg. Som en del i detta arbete genomför Länsstyrelsen årliga inventeringar för att kunna följa utvecklingen i rovdjursstammarna. Kungsörn inventeras på våren då man letar efter häckande par medan inventeringen av järv, lo och varg huvudsakligen sker vintertid då det finns spårsnö. Björn inventeras med några års mellanrum med hjälp av DNA-analys av spillning under hösten. Under 2022 skedde björnsplinningsinventering i Västmanland då det genomförs vart femte år, nästa kommer ske hösten 2027. Förutom den systematiska inventering som sker i Länsstyrelsens regi så följer Länsstyrelsen även upp de tips om rovdjursobservationer som kommer från allmänheten genom appen Skandobs Touch, www.skandobs.se, och andra kanaler.

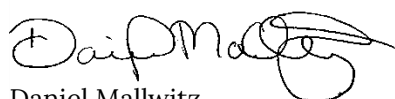
Antalet konstaterade rovdjur och rovdjursföryngringar ligger sedan till grund för bland annat Länsstyrelsens beslut om skydds- och licensjakt.

Under inventeringssäsongen 2023-2024 har Länsstyrelsen först och främst koncentrerat inventeringen till varg och lodjur. Alla spårningar samt relevant bildmaterial läggs in i en nationell databas, Rovbase, och resultatet sammanställs av Viltskadecenter när de olika inventeringarna avslutas. På hemsidan www.rovbase.se kan man följa inventeringen under pågående säsong.

Årets inventeringssäsong har varit utmanande på flera sätt. Utbrottet av afrikansk svinpest gjorde att nästan 100 000 hektar var avspärrade under delar av säsongen. Detta gjorde att det dels inte gick att spåra i området men eftersom jakten i området var inställd kom också färre rapporter då färre människor rörde sig i området. Snön kom tidigt till länet vilket i sig var gynnsamt, men den stora mängd snö som kom i delar av länet gjorde det svårt att ta sig fram och det begränsade också mängden rapporter. Dessutom drabbades vi av en dålig uppsättning av batterier som gjorde att flera av våra viltkameror la av och inte fungerade under en del av säsongen. Trots dessa utmaningar och motgångar har kvalitén på rovdjursinventeringen fortsatt varit väldigt hög och jag bedömer att slutresultatet inte påverkats av de svårigheter vi fått hantera under året.

Denna rapport är en regional sammanställning av resultatet av inventeringarna i Västmanland och ingår i Länsstyrelsens rapportserie.

Västerås juni 2023

Daniel Mallwitz
Inventeringsansvarig

Innehåll

INVENTERINGSRAPPORT STORA ROVDJUR	1
FÖRORD	3
SAMMANFATTNING.....	6
BAKGRUND.....	7
LODJUR	8
Familjegrupper	8
Hyttsjön.....	8
Häggebäcken.....	8
Jörken	8
Karmansbo	8
Ramsberg.....	8
Råby-Rekarne	8
Salbohed.....	8
Stjärnvik	8
Storön	8
Tinäset.....	8
Tyringeåsen	8
Döda lodjur	8
Lodjursstammens utbredning 2023 - 2024	9
Lodjursstammens utveckling i Västmanlands län.....	10
Kameraanvändning i lodjursinventeringen	11
VARG	15
Vargrevir.....	15
Billingbo	15
Hälleskogsbrännan.....	15
Kesberget.....	15
Snösjön	15
Tinäset.....	15
Vargmossen.....	15

Venabäcken	15
Vargstammens utbredning 2023 – 2024	16
Vargstammens utveckling i Västmanlands län 2003–2024	17
Döda vargar	17
BJÖRN, JÄRV OCH KUNGSÖRN	18
ROVDJURSRAPPORTERING	19

Sammanfattning

Länsstyrelsen har kvalitetssäkrat elva (11) lodjursföryngringar under inventeringssäsongen 2023 - 2024 som berör Västmanlands län.

Under inventeringssäsongen 2023 - 2024 har sju (7) vargrevir som berör Västmanlands län kvalitetssäkrats av Länsstyrelsen. Reviren fördelas på sex (6) familjegrupper och ett (1) revirmarkerande par. Västmanland hade sex (6) föryngringar av varg under inventeringssäsongen.

Ingen kvalitetssäkrad observation av järv har dokumenterats.

Under inventeringssäsongen 2022–2023 kom det in 286 rapporter från allmänheten via Skandobs Touch och skandobs.se.

Bakgrund

Enligt 8 § i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, järv, kungsörn, lo och varg, ska Länsstyrelsen varje år undersöka hur många föryngringar som förekommer i länet. Inventeringens syfte är att fastställa det totala antalet årliga föryngringar av järv, kungsörn, lo och varg. Hur inventeringen ska gå till är reglerat i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (NFS 2007:10). Länsstyrelsen kontrollerar inrapporterade observationer samt genomför inventeringar för att fastställa det totala antalet föryngringar, utbredning och förekomst av björn, järv, kungsörn och lo. För varg ska antalet familjegrupper och revirmarkerande par fastställas.

I varginventeringen ska alla föryngringar, familjegrupper och alla revirmarkerande par dokumenteras. Familjegrupper och revirmarkerande par har inventerats ända sedan regelrätta inventeringar infördes i Sverige 1998/1999. Därtill har föryngringar dokumenterats.

Allmänhetens observationer rapporteras framför allt in via appen Skandobs Touch eller www.skandobs.se.

Denna rapport gäller för den inventering som genomförts av Länsstyrelsen i Västmanland under reproduktionssäsongen 2023 (1 maj 2021 - 30 april 2023). Den huvudsakliga inventeringen har skett under vintertid eftersom fältpersonalen då kan följa djurens spår i snö. Länsstyrelsen har genomfört snoking för att hitta föryngringar. Under den snöfria perioden följs inrapporterade observationer upp (i den mån de bedöms vara möjligt) och spillning samlas in löpande under året samt att åtelkameror används året runt.

Lodjur

Familjegrupper

Totalt har elva (11) loföryngringar kvalitetssäkrats inom Västmanlands län inventeringssäsongen 2023–2024. Efter delning mellan länen ger detta ett inventeringsresultat på sju komma fem (7,5) familjegrupper. Punkten på kartan visar centrum punkten för observationerna inom lodjursgrupperingen (Bild 1).

Hyttsjön

Familjegrupp som delas med Dalarnas län

Häggebäcken

Familjegrupp som delas med Dalarnas län

Jörken

Familjegrupp som delas med Dalarnas län

Salbohed

Länsegen familjegrupp

Stjärnvik

Länsegen familjegrupp

Storön

Länsegen familjegrupp

Karmansbo

Familjegrupp som delas med Örebro län

Ramsberg

Familjegrupp som delas med Örebro län

Råby-Rekarne

Familjegrupp som delas med Södermanlands län

Tinäset

Familjegrupp som delas med Gävleborgs län

Tyringeåsen

Delas med Södermanlands län

Döda lodjur

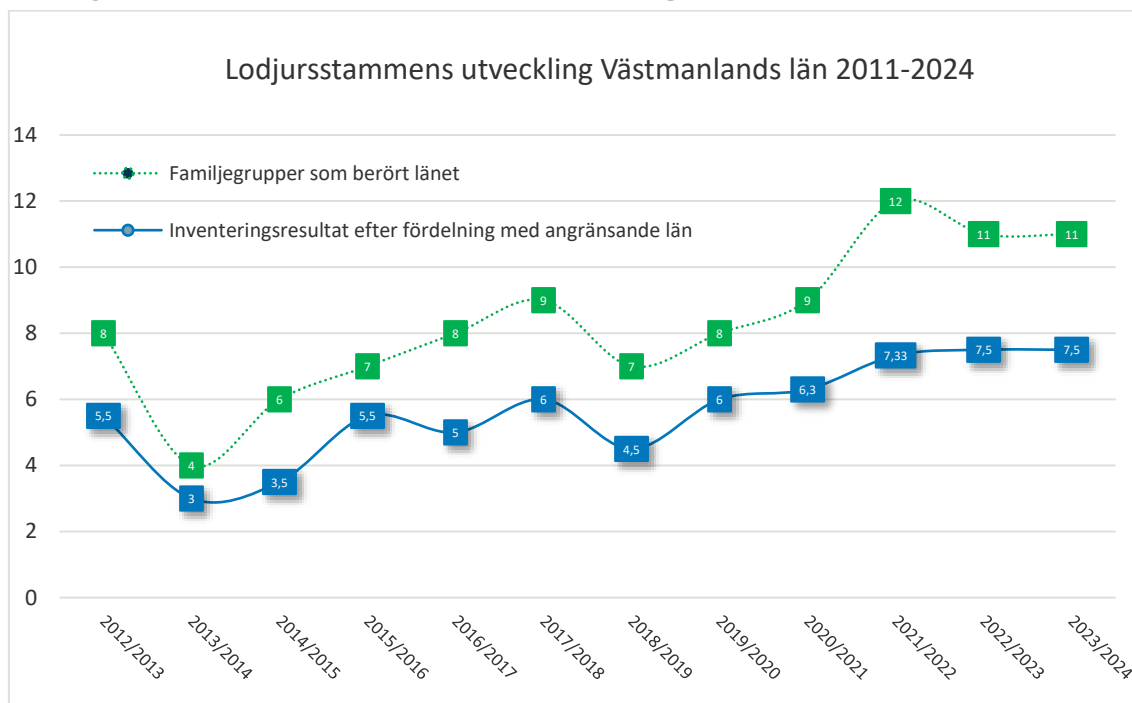
Under inventeringsperioden återfanns två (2) döda lodjur. Två ungar, båda var hanar. Utöver det fälldes totalt sex (6) lodjur under licensjakt. En vuxen hona, två vuxna hanar och tre ungar, alla tre hanar. Ytterligare ett lodjur påsköts under licensjakten, men återfanns inte. Den avräknades som fälld.

Lodjursstammens utbredning 2023 - 2024

Bild 1 Karta över lodjursstammens utbredning i Västmanlands län under inventerings säsongen 2023-2024.

Lodjursstammens utveckling i Västmanlands län

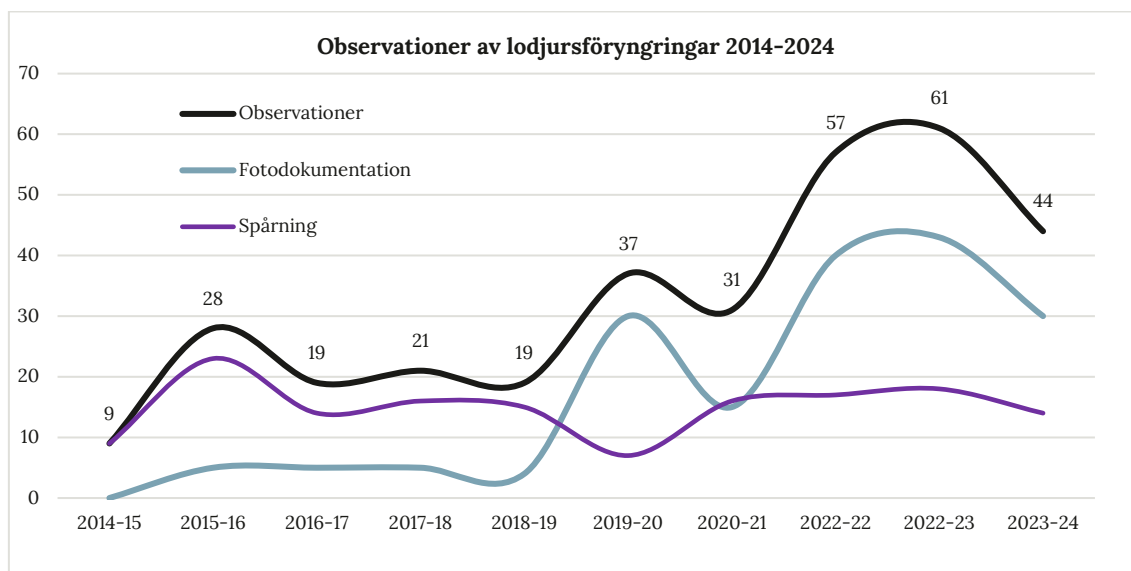
Figur 1 Lodjursstammens utveckling mellan 2011 och 2024. Grön linje visar antalet familjegrunder som berört länet. Blå linje visar inventeringsresultatet efter fördelning med grannlän.

Bild 2 Lodjursfamilj som dokumenterades i svinpestområdet i oktober 2023

Kameraanvändning i lodjursinventeringen

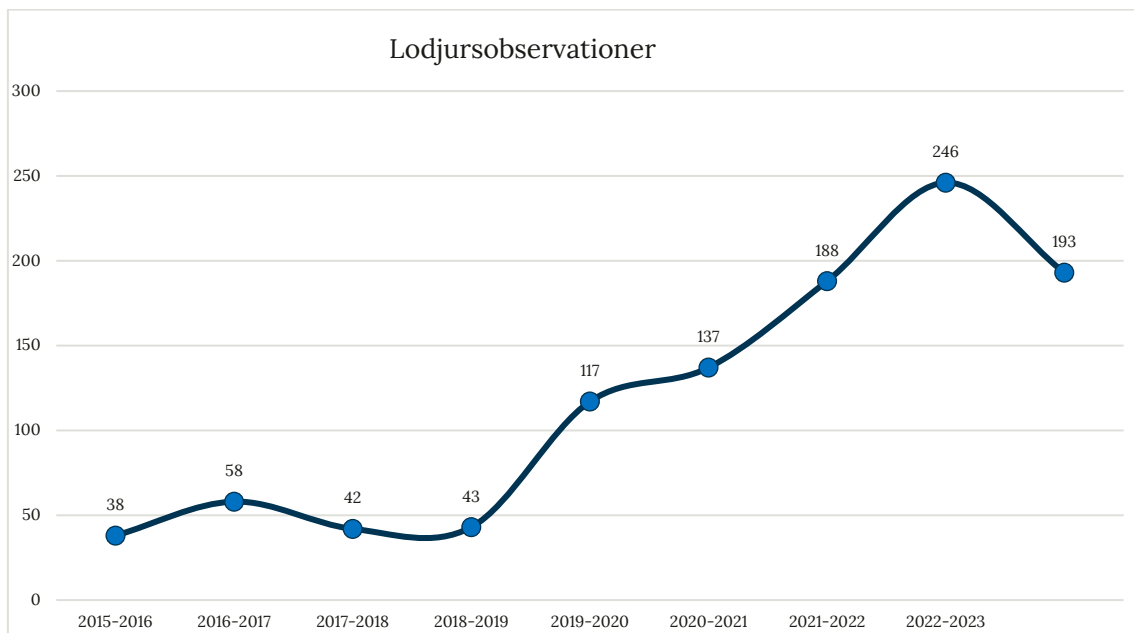
Länsstyrelsen har, för tredje säsongen i följd, dokumenterat majoriteten av sina lodjursföryngringar via foto och film (Figur 2 Antalet dokumenterade observationer av lodjursföryngringar i rovbase, metod och utvecklingen över tid (2015 – 2024). Figur 2). Vidare har Länsstyrelsen för första gången passerat 21 000 kameradagar under en säsong (Figur 4). Det är fjärde säsongen i rad som antalet kameradagar ökar. 193 lodjursobservationer dokumenterats på kamera under säsongen (Figur 5). För första gången på fem år dokumenterades färre lodjursobservationer ett år jämfört med säsongen innan. Det som är värt att nämna är att inventeringen drabbades av tekniska problem då första laddningen batteri som användes innehöll defekta batterier vilket betydde att flera kameror slutade fungera i för tid. Vilket sannolikt har haft en effekt på antalet observationer som registrerats. Kamerorna har placerats över hela länet (Bild 4)

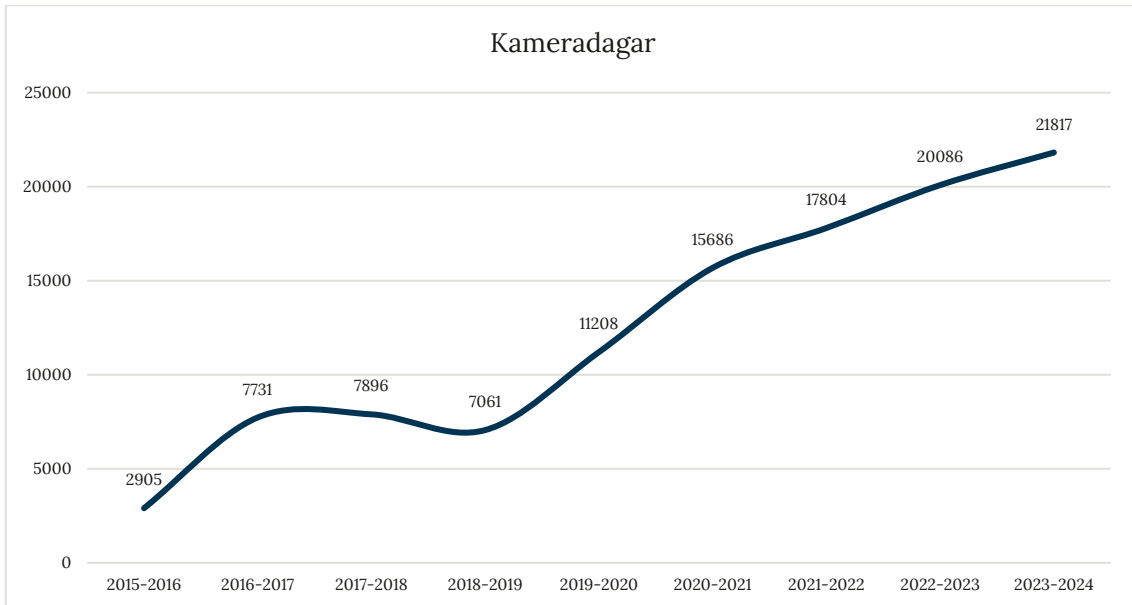
Figur 2 Antalet dokumenterade observationer av lodjursföryngringar i rovbase, metod och utvecklingen över tid (2015 – 2024).

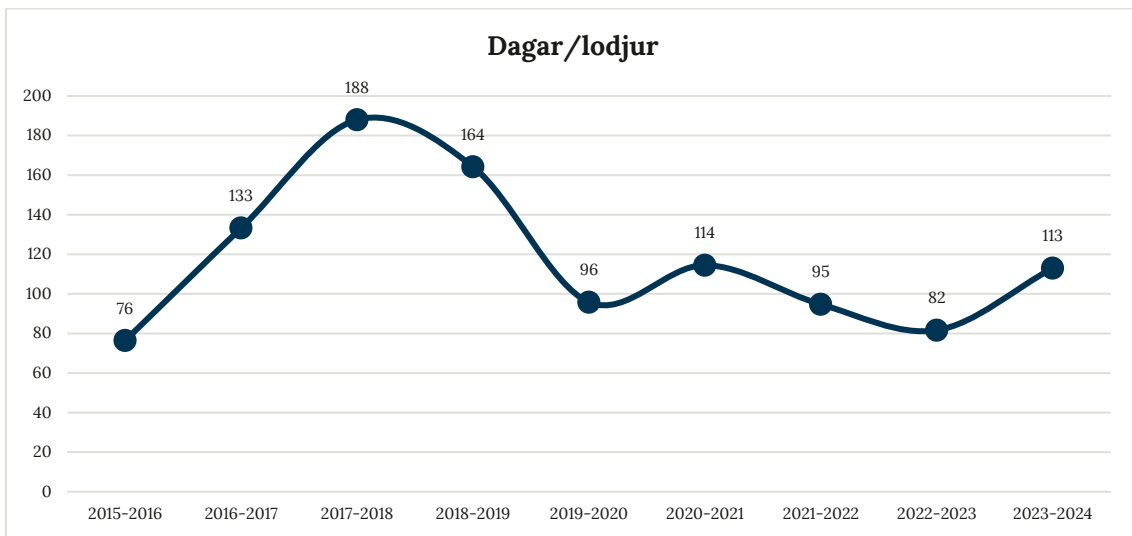
Bild 3 Lofamilj som leker i snön i snön i Norbergs kommun

Figur 3 Antalet lodjursobservationer av lodjur på viltkamera under inventeringssäsongen och utvecklingen över tid (2015–2024).

Figur 4 Antalet kameradagar i under inventeringssäsongen och utvecklingen över tid (2015–2024).

Figur 5 Antalet lodjursobservationer av lodjur på viltkamera under inventeringssäsongen och utvecklingen över tid (2015–2024).

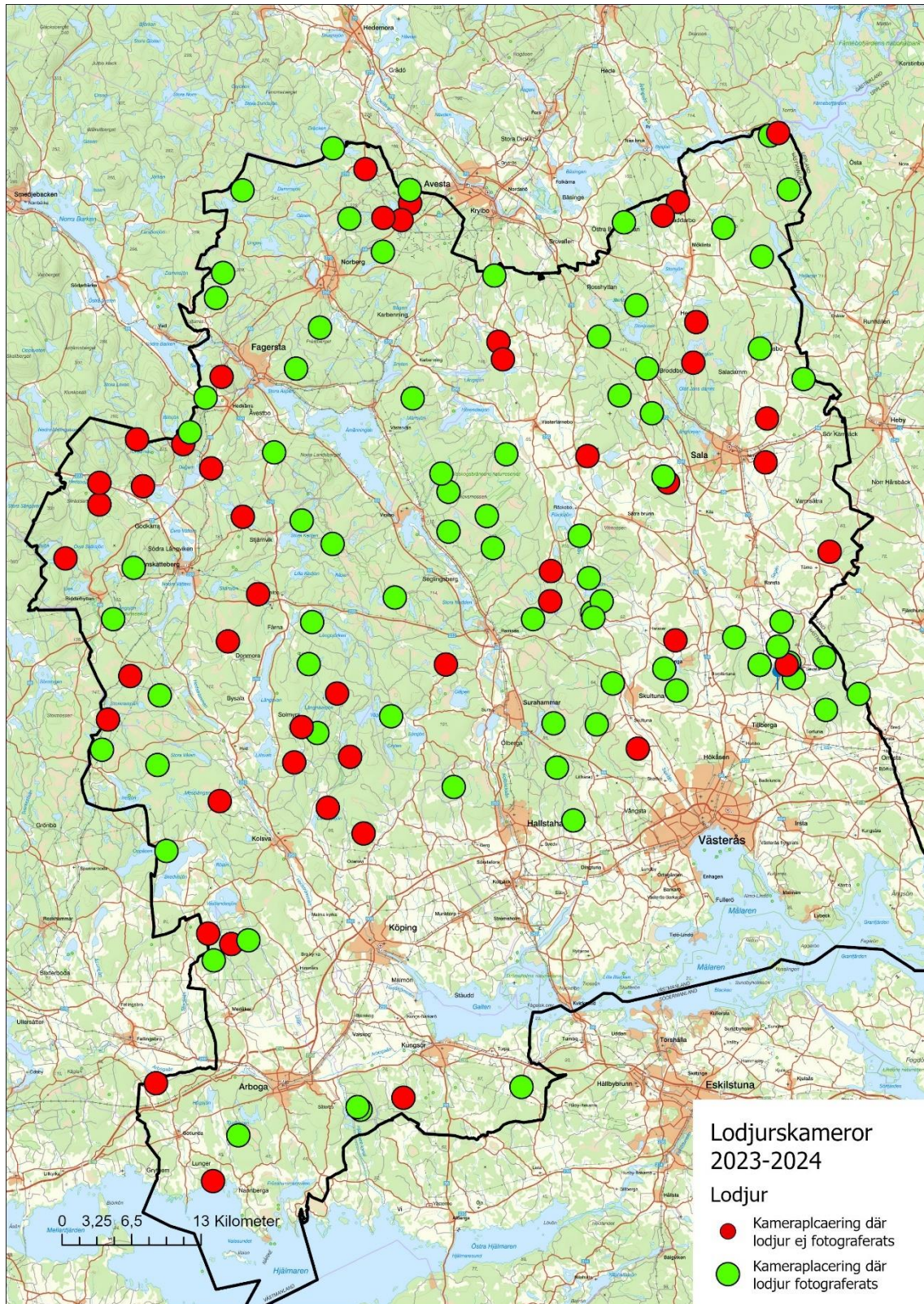

Bild 4 Länsstyrelsens placering av kameror och resultatet av de enskilda kameraplaceringarna. Grön punkt = Plats där lodjur fotograferats. Rödpunkt = Plats där lodjur ej fotograferats.

Varg

Totalt berördes Västmanlands län av sju (7) revir under inventeringssäsongen 2023–2024. Sex (6) familjegrupper och ett (1) revirmarkerande par. I alla familjegrupperna dokumenterades föringring.

Vargrevir

Billingsbo

Status: Familjegrupp med årsvälpar

Utbredning: delas med Örebro län

Tiken: G22-22 (Född i Aspafallet-reviret)

Hanen: G26-23 (Född i Bergaskogen-reviret)

Hittades första gången: 2022 - 2023

Hälleskogsbrännan

Status: Familjegrupp med årsvälpar

Utbredning: Länseget revir

Tiken: G165-21 (Född i Tönsen-reviret)

Hanen: G2-22 (Född i Gåsmyren-reviret)

Hittades första gången: 2022 - 2023

Kesberget

Status: Familjegrupp med årsvälpar

Utbredning: Delas med Dalarnas län

Tiken: G64-17 (född i Färna-reviret)

Hanen: G84-16 (Född i Vimyren-reviret)

Hittades första gången: 2016–2017

Snösjön

Status: Familjegrupp med årsvälpar

Utbredning: Delas med Dalarnas och Örebro län

Tiken: G197-19 (Född i Gåsmyren-reviret)

Hanen: G183-21 (Född i Järsjön-reviret)

Hittades första gången: 2022 - 2023

Tinäset

Status: Familjegrupp med årsvälpar

Utbredning: Delas med Dalarnas, Uppsala och Gävleborgs län

Tiken: G41-22 (född i Igelsjön-reviret)

Hanen: G66-22 (Född i Siggefora-reviret)

Hittades första gången: 2018-2019

Vargmossen

Status: Revirmarkerande par

Utbredning: Delas med Dalarnas län

Tiken: G197-19 (Född i Gåsmyren-reviret)

Hanen: G183-21 (Född i Järsjön-reviret)

Hittades första gången: 2022 - 2023

Venabäcken

Status: Familjegrupp med årsvälpar

Utbredning: Länseget revir

Tiken: G55-17 (Född i Kesberget-reviret)

Hanen: G130-22 (Född i Tönsen-reviret)

Hittades första gången: 2018–2019

Vargstammens utbredning 2023 – 2024

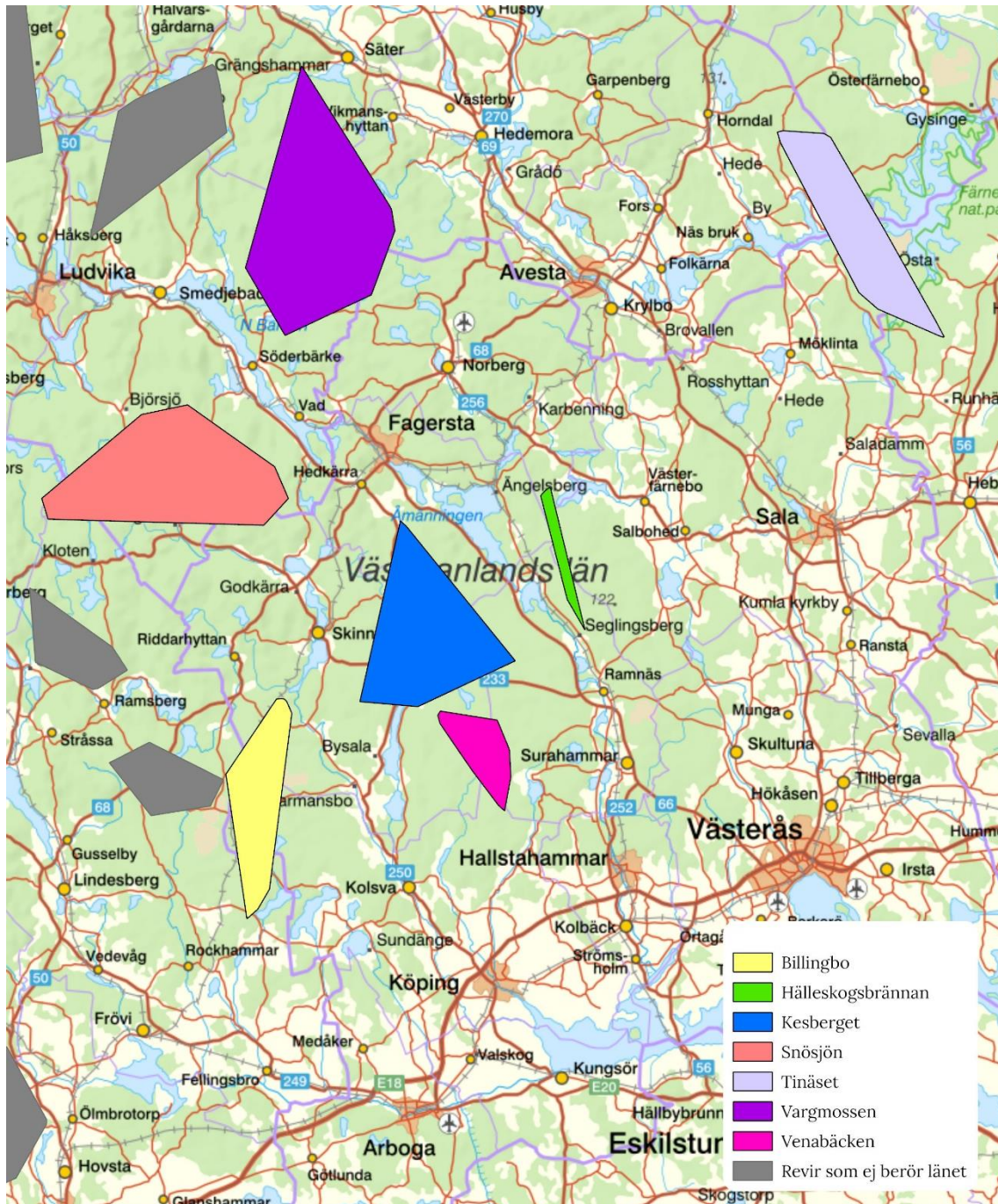
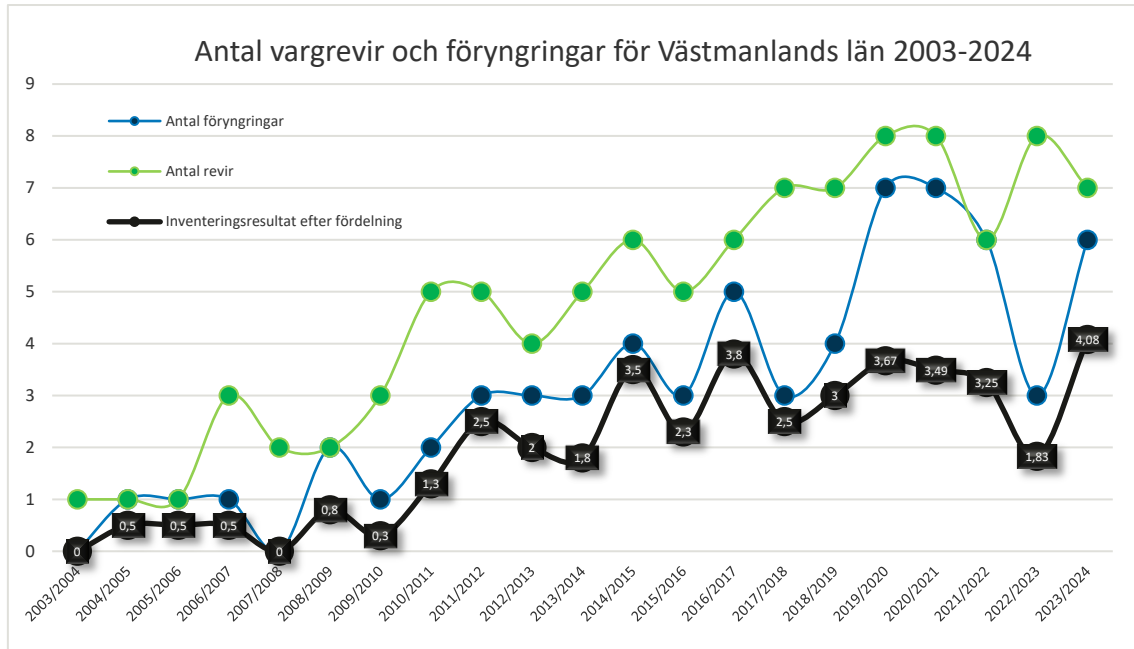

Bild 5. Kartan visar DNA-polygonen för de vargrevir som berör Västmanlands län. Polygonerna visar inte vargrevirens faktiska gränser utan endast det område där DNA från revirmarkerande individer har samlats in. De streckade polygonerna är omkringliggande revir som ej berör Västmanland.

Vargstammens utveckling i Västmanlands län 2003–2024

Figur 6. Vargstammens utveckling i Västmanlands län från 2003 till 2024. Grön linje visar antalet revir som berört länet. Blå linje visar antalet föryrngingar som berört länet. Svart linje visar inventeringsresultatet efter fördelning med grannlän.

Döda vargar

Utöver de sex (6) vargar som fälldes under licensjakten i Venabäcken har en (1) död varg rapporterats i Västmanlands län under inventeringssäsongen.

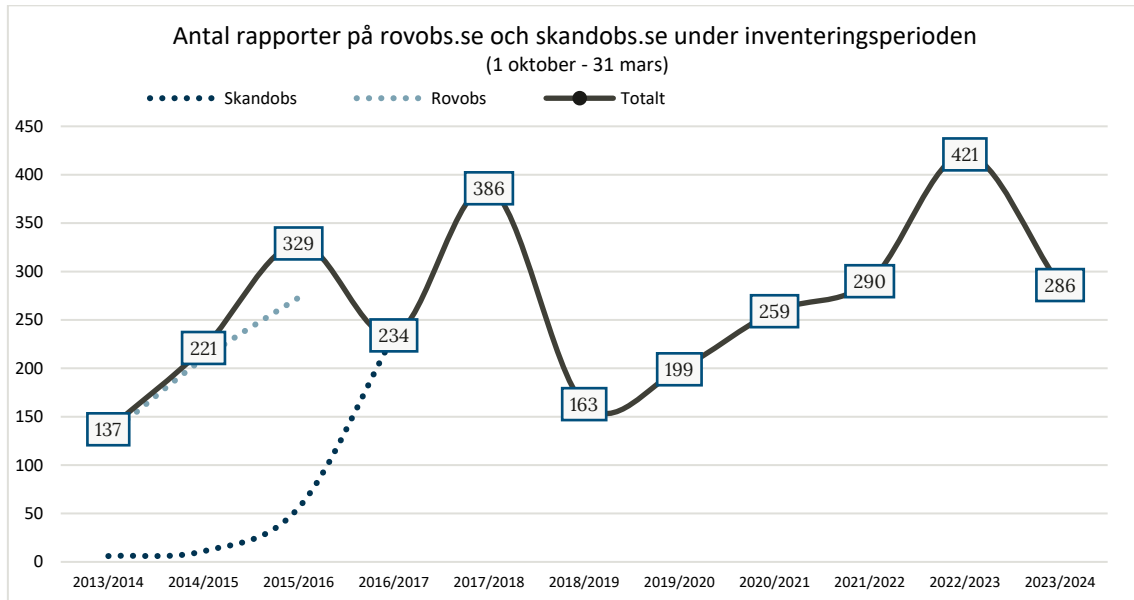
Björn, järv och kungsörn

Ingen björninventering genomfördes i Västmanland hösten 2023. Nästa tillfälle för björninventering i Västmanland är hösten 2027.

Det har inte dokumenterats någon observation av järv i Västmanland under inventeringssäsongen 2023–2024.

Inga häckande kungsörnar har dokumenterats i länet under 2023–2024.

Rovdjursrapportering

Figur 7 Utvecklingen av rapporter över tid i Länsstyrelsens rapportsystem Skandobs.

Under inventeringssäsongen 2023 - 2024 (1 oktober - 31 mars) registrerades 286 rovdjursobservationer på Länsstyrelsens rapport sida skandobs.se och via appen Skandobs Touch. Detta är en nedgång från 2022-2023 och därmed ett trendbrott efter fyra år med en ökad andel rapporter.

Länsstyrelsen
Västmanlands län

www.lansstyrelsen.se/vastmanland